

Ifjúság

8 nagy oldal

Szlovák és magyar ifjak közös harca a szovinizmus ellen
Cselédlányok
Világifjúság hangja
Mi rejlik a Piarista-ügy mögött?
Úttörők előre...
Miért kell harcolnunk az antiszemitizmus ellen?
Sport

II. ÉVFOLYAM 16. SZÁM

Ár: 300.000 pengő.

1946 APRILIS 28.

A jövő ünnepe

MÁR DISZTITIK az utcákat, ácsolják a szónoki emelvényeket. Budapest, a vidék, Európa, a világ valamennyi emberi települése, ahol munkások élnek és dolgoznak, egy napra vörös zászló-díszbe öltözik. Az emberiség leg-egyetemesebb, legemberibb ünnepe közeledik.

Május elseje nemcsak egy osztály, az ipari munkásság sajátos ünnepe. Igaz, eszméje, a kizsákmányolás által folytatott ipari munkásság körében alakult ki, az egyre öntudatosodó munkásosztálynak az elnyomói ellen folytatott gazdasági és politikai küzdelme folyamán. Am egyre jobban terebélyesedik jelentősége, egyre jobban nő ki szűkebb osztály-jelentőségéből, hogy valami egyetemes társadalmi és emberi törekvés ünnepévé váljék. Egyre több réteg vallja a maga ünnepének, egyre többen találják meg emberi küzdelmük jelszavát és útmutatását zászlója alatt.

A MIŐTA KIMONDATOTT az igazság: a munkásság, amikor saját felszabadulásáért harcol, egyúttal az egész haladó emberiség felszabadulásáért is küzd, az őt május elseje minden ember és minden nemzet egyetemes ünnepe. S a történelem mind több és több bizonyítékát adja ennek az igazságnak.

Május elseje igazsága, különös fényében éppen most ragyog, mióta átestünk az emberi történelem talán legzűggyenteljesebb, legborzalmasabb évtizedein. Az ellenforradalmi elnyomás, a fasiszta terror éveiben ismét a munkásosztály kelt föl elsőnek a szabadság megvédéséért és visszahódításáért, saját érdekéért folytatott harcra találkozott, mert mindkettő együtt haladt a társadalom többi haladó rétegeinek célkitűzéseivel: munkásosztály volt és egyúttal képviselte a parasztság, a dolgozó értelmiség, a haladó polgárság elnyomás elleni mozgalmát, munkásbiztostály maradt és egyúttal egész szolgálatosra döntött nemzetek szabadságharcát vezette. Május elseje a haladás ünnepe: a jobb jövő felé vezető úton munkásság, parasztság, haladó értelmiség mindörökké találkoztak s egymás kezét soha többé el nem engedhetik.

DE A NEMZETI keretekben, nyelvi és faji különbségek között élő emberiség számára május elseje mást is jelent. Jelenti az elkülönültségben, a nemzeti felfoasztottságban az összehatatlanság, egyetemes emberi tartalmat, jelenti minden félrevezető és ördögi gyűlölködés harcok elutasítását.

Május elseje csak egyfajta szeretetet és gyűlöletet ismer: a haladást, az előre néző élet szeretetét, a halál, a visszafordulás, a reakció gyűlöletét. Félkelte bennünk az emberi szolidaritás, építő együttműködés vágyát, megmutatja a különbözőségeken az egységet s az együttműködés szükségét. Az ő zászlója alatt emberi haladás és hazaszeretet ismét egy fogalomra olvad. Bebizonyítja, hogy a nemzeti és emberi haladás úgy egyet jelent: ha helyesen harcolunk saját érdekünkben, mindenki érdekében harcolunk. Május elseje a emberiség ünnepe: a jobb jövő felé vezető út a különböző nem-

Emlékezés régi május 1-re

— Bátyám, május elseje közeleg...
— Bizony, fiam, nem sokára tényleg megüljük a mi nagy ünnepünket. Nem is tudom már, hányadik ez nekem... Ott voltam a munkásmozgalom bölcsőjénél, sok haroban tartottam magasra a zászlót, boldog vagyok, hogy végre megláthatom a szabad magyar május elsejét is! De a zászló most a ti kezetekben lesz, fiatalokéban, én majd csak ballagok a sor végén...

— Az öregember szeme megfényesedik. Ezerrénci óráin ott van hetvenhat esztendő minden küzdelme és öröme. Régi harcos, parasztszász. Tekintetében a Városliget fűi tükröződnek — itt ülünk egyik tisztáson, a nap utolsó sugaraiában sülkerezve —, de a gondolatai messze járnak. Nem is kérem, hogy meséljen a régi májusról, tudom, úgyis beszélni fog.
— Akkoriban én a vidéket jártam — szólal meg őrege, de nyugodt hangján. — Szerettem a földművelőket. Magam is közülük kerültem ki, kubikos, mezőgazdasági cseléd, gulyás voltam. Nehéz időkét éltünk; a falusi szegénység súlyos terhek alatt nyögött. A földesurak fényes lakócizmái a paraszt verejtékétől csillogtak olyan szépen... De május elsején leigyezesedtek a hajlott derekak, virágok, zászlók erdejé alatt vidám emberek vonultak a füvek, fák közé. Ez az ő napjuk volt, dolgozóik... Mint ahogy a tavasz elhozza a természetbe az életet, úgy viszi a társadalomba a proletárság a munkát. Ezért forrottak egygyé ezen a napon a dolgozók a természettel, ezért voltak egyek az élet, a munka boldog ünnepe.

— Hódmezővásárhelyen volt a legerősebb a mozgalom. Sehol ilyen lelkes embereket nem láttam. Korán reggel hangos zene-szóval vonultak végig a városban, a főtéren meghallgatták szónokokat, akik az igazságról, a munka dicséretéről beszéltek nekik. Azután a kiserdőbe mentek s ott vigádoztak késő estélig.

— Tatatóvárosra hatalmas tömeg gyűlt össze. A környező falvak, községek lakói is ide jöttek ünnepelni. Az egész kis város visszhangzott hangos énekektől:
„Itt van újra május elseje,
A levegő dával van tele,
Zengedezünk hát mi is dalunk,
Munkások, testvérek vagyunk!”

— És a csendőrök?
— Azok bizony sokszor megzavartak bennünket. Az úri Magyarország részen állt, hogy lecsaphasson ránk a legkisebb alkalommal is. 1892-ben Békéscsabán, ahol Orosháza és Békés népe is felvonult, a csendőrök belelöttek a tömegbe, elkobozták a vörös zászlót. De a parasztok

nem engedtek; következő évben megint csak összegyűlekedett a Viharsarok népe, hogy megünnepelhesse május elsejét.

— Pesten nem járt bátyám?
— Már hogyan ne? Itt nagy előkészületek folytak május elsejére hetek óta. Április 31-én este fájljásmenetelk jártak a várost. Másnap reggel a munkásotthonok elől indultunk, szakmák szerint külön csoportokban. A gyűlékezés a Bazilika előtt, a Tisza Kálmán-téren és a Tattersalban volt. Onnan vonultunk azután a Városligetbe. A „Zöldjé”-ben szónokoltak Bokányi, Kúnyi, azután egésznap szórakozás következett,

persze, ha a rendőrség nem lépett közbe. De legtöbbször szét akartak verni bennünket, meg is tették. Pedig fegyelmezettek voltunk. Egy angol újságíró, aki végignézte egy felvonulásunkat, meg is jegyezte: „Le a kalappal, uraim, ilyen fegyelmezett tömeget még sehol sem láttam!”

— De hiszen akkor tilos volt a munkásnak szavát felelni. Harcoltak ellenünk a klerus iskoláitól kezdve a parlamentig. Kosuth Ferenc mondta ott egyszer, hogy a munkásnak elegendő két kékegy: egyikben dolgozik, a másikat a felesége mossa... Csendő ül közénk. A távolból

gyereksíva szűrődik felénk elmosóáva. Az öreg ember maga elé tekint. Egyszerre elmosolyodik: szeme sarkából bölcs sugár indul.
— Elmult dolgok ezek, fiam. Ma emlékezünk, de építünk. A munkásság véres május elsejei, villogó kardlapok, rendőrlovak, mind a múlté és soha vissza nem jönnek. Szabadság vagyunk, emberek, magyarok, az ország gerince, munkás ereje. Május elsején a vörös zászló mellett a háromszínt lobogót is visszük, minden napjainkon pedig harcos kedvvel építjük az országot, magunknak, minden dolgozónak.
ROSTAS GABRIELLA

Hogyan lehet Koszter Atya a Szent Imre kollegium igazgatója?

Abban az esztendőben amikor a magyar Hortly-hadsereg álnok módon megtámadta azt a Jugoszláviát, amellyel néhány nappal azelőtt „örökbarátsági szerződést” kötött, megjelent Magyarországon egy könyv. Előzetes jellemzésül csak annyit, hogy a könyv előszava így végződik: „1941. a bácskai bevonulás napján.” A könyvet bizonyos Koszter atya írta, címe: *Kamaszok*, a Szent István-társulat adta ki és a fasiszta, antidemokratikus és szovjetellenes szajtójelezékkel sem kerül sem szerepel. Féltelmesen céltudatos könyv ez. Mint egy kis enciklopédia foglalja össze a középiskolás diákok érdeklő összes kérdéseket és tudatos hamisítások, a veszedelmes hazugságok jólismert módszerével, valamint írójának lelkesíti és tanári tekintélyével, a neki tetsző irányba, a gyűlölködés a fasiszma, az úri felsőbbrendűség, a munkás és a paraszti megvetése felé vezető út. Idézzük a könyv következő sorait:

„A háztartási alkalmazottakról: „Mint ember, Isten előtt egyenlők vagytok, de társadalmilag alattad áll.”
A munkás- és parasztnyomás ellen kiálló munkásmozgalom harcossait közönséges bűnözőkkel, gyilkosokkal, tolvajokkal azonosítja:
„Es megszaporodtak a megalkezők, a bűnösök, a forradalmárok, az árulók, a gonosztervek, gyenge embersőpredék, amely nem bírta a becsület kemény országútiát s letért görbe mellékutakra és mocsáros ösvényekre.”
„Volt egy idő (a harmincas évek elején), amikor Budapesten egymást érték a szélsőséges politikai pártok, főleg kommunisták túntetése. Tömeglakások, lebujók, kilttelkek, nyomortanyák éjszakai népe lerongyolódott, letiport, szélsősodorta, emberek, akiknek nyomorúsága nem a szegénység, hanem a bűn.” Az ezerszámra elbocsájtott munkások, földtelen,

éhező parasztok, tehát „gyenge embersőpredék” és fölöttük magasan trónol a kizsákmányolók, nagybirtokosok, nagytőkészek és Koszter-atyák felsőbbrendű osztálya. Mert:
„A kereskedelem evangéliumi erkölcsöt a katolikus bankárok, gyárosok, kereskedők valósítják meg.”

Koszter atya szelid lelkét azonban a vallási és faji gyűlölködés szele is megérintette kissé. A más vallások gyűlöletét többek között így igyekezett beleplántálni a zenge lelkébe:
„... Általános szabályok erejével tilos például bármely szerzők könyve, mely ereitnekséget, vagy szakadarságot védelmez, vagy magának a vallásnak az alapjait támadja. (Pl. a protesztáns hit-tanönyvek.)”
A zsidókérdésben elfoglalt véleménye ezek után már természetes.

„En nem szeretem sem gyerekben sem felnőtben a véresszájú antiszemitát, hiszen az Evangélium felebaráti törvénye minden időközön túl örökérvényű marad; de látom, hogy a kamaszlelkű túló és kirobbanó gyűlölete, ha helyes irányba hajlítják, világnézeti és nemzeti erővé nemese-dik.”

A „véresszájú” Szalasi tehát nem volt Koszter atya kedve szerint velő, sem a dunaparti gyűlölködségek. Azonban az Imre- és Sztójay-féle deportáló, szalonképes nyilasokkal annál helyesebb „nemzeti és világnézeti erőnek” tartotta.
Mindezek után már természetes, hogy Koszter szerint a német és olasz nép a fasiszmaiban találta meg nemzeti kiteljesülését, emélfogva nekünk is valami hasonlóra kell törekednünk. Pate-tikus lendülettel írja:
„Németországban próbálna valaki olyat írni, amely ellenkezik a Führer nagy népnevelő szellemi programjával! Csak nálunk szabad mindent!”

Innen aztán már egyenes út vezet a magyar ifjúság fasiszalásához, vágóhídra hurcolásához.

„Töletoek is függ... hogy a levante azú legyen Magyarország számára, ami Olaszországnak a bahilla és az avant-garde, Németországnak a Hitler-Jugend, az új arcú ifjúság nevelőjévé.”

Íde torkollik a könyv végső következtetése. A Koszter-atyák célja csaknem teljesen sikerült. Koszter atya méltó társa Bélaj Alajosnak. Amit az utóbbi tevékenységével, aláírásával megpecsételt, ő készítette elő az ifjúság lelkében.

A magyar ifjúság igen hatalmas része élt és él katolikus egyházi befolyás alatt. (Egyházi iskolák, tanoncotthonok, kollégiumok, KALOT, cserkészcsapatok.) Ez az ifjúság az utolsó tíz évben ezeken az emlékön nevelődött. Ezek a tanítások voltak a bibliaja, ezekkel mérgezték a lelkét. Koszter atya felelősségének nagyságát tehát nem kell bővebben fejtegetni.

Mindezt nem azért mondtuk el, mintha egyedülálló, vagy ritka eset volna. Sajnos, nagyon sok van ilyen. De ez a Koszter-atya eset különösképpen figyelemreméltó lett egy telefonbeszélgetés következtében, amely a napokban zajlott le az Ifjúság szerkesztősége és a Szent Imre kollégium között:

Ifjúság munkatársa: „Kérem, Koszter atyával beszélhetnék?”
Szent Imre-kollégium: Jelenleg nincs otthon — inkább úgy délután felé.”

Ifjúság munkatársa: „Kérem szépen... ő ott tanít?”
Szent Imre-kollégium: „Tanít?... nem kérem. Ő — az igazgató.”

Vajjon nem lenne-e jobb helyen Koszter atya a demokratikus Magyarországi Népbirosága előtt, mint egy olyan kollégium élén, amely a jövő magyar értelmiségét neveli?

zetek fiait találkoznak s egymás kezét soha többé el nem engedhetik.

MÁS ÜNNEP IS EZ, mint a többi ünnep. Aki május elsejét ünnepli, az nem csupán meg-

pihen és emlékszik. Furcsa, harcos ünnep. Nem merül ki lényege a multbafordulással. A jövő ünnepe. Nem a multat akarja egy percre megújítani, hanem a jövőt kívánja, emeli közel a jelenhez. Azt

ünnepeljük benne, ami még nem volt, ami felé törekszünk. Ezért a legemberibb ünnep. Egyedül ezt az ünnepet teremtette a haladásba, a forhatellen optimizmusba vetett hit. Május elseje az emberi kul-

túra ünnepe. Az újjászületni akaró magyar ifjúság magáénak vallja a haladás, az emberiség, a jövő ünnepét. Ott akar menetelni az élecsapat mellett, kart karba öltve,